

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 62/21
Люксембург, 15 април 2021 г.

Заключение на генералния адвокат по дело C-490/20
В.М.А./Столична община, район „Панчарево“

**По отношение на признаването в Съюза на произхода на дете на еднополова
брачна двойка генералният адвокат Kokott счита, че трябва да се намери
баланс между националната идентичност на държавите членки и правото на
свободно движение на детето и на неговите родители**

*По-конкретно, съответната държава членка трябва да признае произхода на детето за
целите на упражняването на правата, предоставени на гражданите на Съюза с правото
на Съюза. За сметка на това, тя може да се позове на националната си идентичност и
на разбирането си за традиционно семейство, за да откаже да признае тази родствена
връзка с оглед на съставянето на акт за раждане в съответствие с националното ѝ
право*

Спорът се отнася до сключила брак двойка жени, едната от които — В.М.А. е българска гражданка, а другата — гражданка на Обединеното кралство, сдобили се с дете в Испания, държавата членка на тяхното местопребиваване. В акта за раждане, издаден от испанските власти, двете жени са посочени като „майки“ на детето.

След това В.М.А. подава заявление до компетентния български орган за съставяне на акт за раждане на дъщеря ѝ, който е необходим за издаването на български документ за самоличност и в който двете жени да са посочени като родители. Столична община (България) обаче ѝ указва да предостави информация коя от двете съпруги е биологичната майка, като уточнява, че българският образец на акт за раждане предвижда само една графа за „майка“ и една за „баща“, във всяка от които може да бъде вписано само по едно име. След като В.М.А. отказва да предостави исканата информация, този орган отказва да уважи нейното заявление.

Столична община мотивира отказа с липсата на информация за биологичната майка и с факта, че вписването в акт за раждане на двама родители от женски пол противоречи на обществения ред в България, където еднополовите бракове не са разрешени. В.М.А. подава жалба срещу този отказ пред Административен съд София-град.

Тази юрисдикция по същество иска от Съда да установи дали отказът на националните органи да регистрират раждането на българско дете, настъпило в друга държава членка и удостоверено с издаден от последната държава членка акт за раждане, в който са посочени две майки, противоречи на правото на Съюза.

Генералният адвокат Juliane Kokott най-напред уточнява, че обратно на твърдяното от националната юрисдикция, не може да се приеме със сигурност, че детето е български гражданин. Всъщност това твърдение е оспорено от българското правителство, предвид че българско гражданство по право придобива всеки, на когото поне единият родител е български гражданин, а в настоящия случай самоличността на биологичната майка не е известна.

Генералният адвокат обаче отбелязва, че дори в хипотезата, ако детето не е български гражданин и следователно не е гражданин на Съюза, положението не излиза извън приложното поле на правото на Съюза. Всъщност в тази хипотеза остава въпросът дали

гражданин на Съюза — В.М.А. — която е упражнила правото си на свободно движение и заедно със съпругата си е станала майка на дете по силата на правото на друга държава членка, може да поиска от своята държава членка по произход да признае това положение и да издаде акт за раждане, в който двете жени да бъдат посочени като родители на детето.

По-нататък генералният адвокат г-жа Kokott припомня, че правото на Съюза не урежда правилата за установяване на гражданското състояние на дадено лице, и по-специално за неговия произход. Държавите членки обаче трябва да упражняват своята компетентност в тази област, като спазват правото на Съюза. Тя уточнява, че правото на свободно движение в Съюза включва правото да се води нормален семеен живот както в приемащата държава членка, така и в държавата членка по произход на гражданина на Съюза. В случая В.М.А. и съпругата ѝ надлежно са придобили статута на родители на детето по силата на испанското право и фактически водят съвместен семеен живот с дъщеря си в Испания. Непризнаването на тези родствени връзки обаче би създало сериозни пречки за семейния живот в България, и дори могло да разубеди В.М.А. да се върне в страната си по произход.

Същите съображения важат за положението на детето, ако то е български гражданин и следователно има статута на гражданин на Съюза. Нещо повече, съгласно българското право издаването на акт за раждане е предпоставка за издаването на български документ за самоличност: следователно отказът за такова издаване би застрашило ефективното упражняване на правото на свободно движение на детето.

Ето защо генералният адвокат приема, че отказът на българските власти да съставят искания акт за раждане представлява пречка за правата, които правото на Съюза предоставя на В.М.А., и — в случай че детето е български гражданин — и на това дете.

След това тя проверява дали националната идентичност, на която се позовава България, може да обоснове този отказ. Според същата държава членка нахвърлянето на националната идентичност се състои в това, че исканият акт за раждане се отклонява от разбирането за „традиционното“ семейство, което е закрепено в българската конституция и което задължително означава, че едно дете може да има само една майка (или баща). Генералният адвокат счита, че семейното право е израз на самоопределянето на държавата както в политически, така и в социален план. Оттук определянето на родствени връзки за целите на вътрешното семейно право може да спада към националната идентичност на държава членка. Това означава, че степента на упражнявания от Съда контрол трябва да се ограничи, за да останат области на материалноправна компетентност, запазени за държавите членки. Ето защо, доколкото става дума именно за същността на националната идентичност, позоваването на тази същност не подлежи на проверка за пропорционалност.

Според генералния адвокат все пак **задължението за признаване на създадените в Испания родствени връзки само с оглед на прилагането на вторичното право¹ на Съюза относно свободното движение на гражданите не променя разбиранията за произход или брак в българското семейно право** и не води до въвеждане на нови концепции в него. Поради това едно такова задължение не представлява заплаха за основния израз на националната идентичност, а отстранява известна част от пречките за свободното движение, като неяснотите около правото на пребиваване на британската майка на детето или възможността тя да се придвижва с него. С оглед на ограниченото отражение на това задължение върху българския правен ред, отказът да се признае произходът на детето от В.М.А. и от съпругата ѝ за тези цели надхвърля необходимото за защитата на целите, посочени от България.

¹ По-специално Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56) и Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 2011 г., стр. 1).

Следователно България не може да откаже да признае произхода на детето за целите на прилагането на вторичното право на Съюза относно свободното движение на гражданите с мотива, че българското право не предвижда нито института на брака между лица от един и същи пол, нито майчинството на съпругата на биологичната майка на детето. В хипотезата, ако детето е български гражданин, това в частност означава, че България **трябва да му издаде документ за самоличност** или документ за пътуване, **в който В.М.А. и съпругата ѝ да са посочени като родители**, за да може детето да пътува с всеки от родителите си поотделно.

От друга страна, с позоваването на националната идентичност България **може да обоснове отказа да се признае произходът на детето**, както е установен в испанския акт за раждане, за целите на съставянето на акт за раждане, установяващ произхода на това дете **по смисъла на вътрешното семейно право**.

ЗАБЕЛЕЖКА: Заключениеето на генералния адвокат не обвързва Съда. Задачата на генералните адвокати е да предложат на Съда, при пълна независимост, правно разрешение на делото, което им е поверено. Съдиите от Съда пристъпват към разисквания по делото. Съдебното решение ще бъде постановено на по-късна дата.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на заключението се публикува на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от прочитането на заключението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106